

22. 2. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Když si jako akcionář nevíš s něčím rady, neváhej se zeptat dozorčí rady!

Právo na vysvětlení (§ 357 a násl. z. o. k.) patří mezi základní akcionářská práva a náleží tak každému akcionáři bez ohledu na velikost jeho podílu čili i akcionář, který vlastní toliko jednu akcii má právo obdržet na valné hromadě od představenstva potřebné vysvětlení. Sporné v této souvislosti je, zdali lze z právní úpravy dovodit povinnost poskytnout vysvětlení i ve vztahu k dozorčí radě. Čili otázka je postavena tak, zdali má každý akcionář právo svou žádost o vysvětlení adresovat přímo dozorčí radě a právo na tuto svou žádost obdržet od dozorčí rady informaci v kvalitě předvídané § 358 odst. 2 z. o. k.

Ust. § 357 odst. 1 a § 358 odst. 1 z. o. k. se přitom zmiňuje toliko o tom, že **vysvětlení poskytne společnost**, aniž by blíže specifikovalo, který konkrétní orgán tak má učinit. Z ust. § 359 a § 360 odst. 1 a 2 z. o. k. lze přitom dovodit, že **povinnost poskytnout za společnost potřebná vysvětlení tíží primárně představenstvo jako celek**, srov. zejména „Akcionář má právo požadovat, aby dozorčí rada určila, že podmínky pro odmítnutí poskytnutí vysvětlení nenastaly a představenstvo je povinno mu je sdělit.“ (viz také důvodová zpráva k z. o. k.). Je to logické, jelikož představenstvo jakožto výkonný orgán má nejvíce informací o poměrech akciové společnosti

Ust. § 359 z. o. k. v této souvislosti dále hovoří (ve vazbě na právo odmítnout poskytnutí vysvětlení), o **osobě, která svolává valnou hromadu, z čehož komentářová literatura dovozuje, že i tato osoba je povinna vysvětlení vedle představenstva akcionářům poskytnout**, viz: „K odmítnutí vysvětlení je oprávněno představenstvo anebo osoba, která svolává valnou hromadu (svolavatel). Oproti dosavadní úpravě zákon rozšiřuje právo odmítnout poskytnutí vysvětlení i na jiné osoby, které svolávají valnou hromadu. Těmi mohou být - jednotlivý člen představenstva, dozorčí rada, jednotlivý člen dozorčí rady a také akcionář zmocněný ke svolání valné hromady. Je však otázkou, do jaké míry má jiná osoba než představenstvo společnosti povinnost poskytovat vysvětlení. Mohou nastat dvě rozdílné situace. Valná hromada je svolána jiným svolavatelem, než je představenstvo, a to se valné hromady neúčastní. **V takovém případě bude nutno dovozovat, že na žádosti o vysvětlení bude odpovídat svolavatel, který je rovněž oprávněn odmítnout poskytnout vysvětlení ze zákonem stanoveného důvodu.** Je také pravděpodobné, že svolavatel bude trpět informačním deficitem a nebude znát odpověď. V takovém případě nemůže vysvětlení poskytnout z důvodu faktické nemožnosti. Bude-li valná hromada svolána jiným svolavatelem a představenstvo splní svoji povinnost zúčastnit se valné hromady, lze usuzovat, že k vysvětlení bude povinno vždy představenstvo, neboť to má největší přehled o stavu společnosti a má povinnost si informace obstarat.“[1]

Připravovaná novela z. o. k. počítá s vypuštěním možnosti odmítnout poskytnutí vysvětlení osobou, která svolává valnou hromadu (srov. důvodovou zprávu k ní): „Navrhovanou změnou se promítá

*změna ustanovení § 456 a současně se vypouští možnost odmítnout poskytnutí vysvětlení osobou, která svolává valnou hromadu. Osobou povinnou k poskytnutí vysvětlení je společnost, která tak činí prostřednictvím svých orgánů. Tyto orgány mohou také za společnost poskytnutí vysvětlení odmítnout. Valnou hromadu však mohou svolat i jiné subjekty než orgány společnosti; **tyto osoby současně nejsou povinny poskytnout vysvětlení, není tedy logické, aby mohly rozhodovat o jeho odepření.***

Současně však komentářová literatura připomíná, že pokud nejde o případ osoby, která svolává valnou hromadu, že: „**Jiné osoby (např. členové dozorčí rady, předseda valné hromady) nemají ze zákona povinnost poskytnout vysvětlení, proto jim také ani nenáleží právo na položené dotazy odpovídat. Budou-li se akcionáři požadovat odpověď od těchto osob, mohou z tohoto důvodu odmítnout.**“[2]

S tímto zjednodušujícím výkladem se dle mého názoru nelze ztotožnit. Ze struktury akciové společnosti, v níž je dozorčí rada kontrolním orgánem (§ 446 odst. 1 z. o. k.), jakož i kupř. z § 446 odst. 2 a § 449 odst. 1 z. o. k. a dalších ustanovení zákona o obchodních korporacích [§ 421 odst. 2 písm. f) z. o. k.] plyne, že dozorčí rada „skládá účty“ ze své činnosti právě valné hromadě jakožto nejvyššímu orgánu akciové společnosti (§ 44 odst. 1 z. o. k.) složenému z akcionářů. Valná hromada přitom nezasedá permanentně, ale jedná pouze tehdy, je-li svolána (minimálně jednou za rok – § 402 odst. 1 z. o. k.). **Je proto nemyslitelné, aby akcionáři coby vlastníci akciové společnosti nemohli klást dozorčí radě otázky v rozsahu § 357 odst. 1 z. o. k. Soudím, že opak nelze dovozovat ani s odkazem na § 370 z. o. k.,** které stanoví, že: „Kvalifikovaný akcionář může požádat dozorčí radu, aby v záležitostech uvedených v žádosti přezkoumala výkon působnosti představenstva. Dozorčí rada přezkoumá výkon působnosti představenstva bez zbytečného odkladu a nejpozději do 2 měsíců ode dne doručení žádosti písemně informuje kvalifikovaného akcionáře o výsledcích provedeného přezkumu.“ V tomto případě se totiž jedná jednak o zvláštní právo kvalifikovaného akcionáře, které nenáleží všem akcionářům a jednak o právo, které je širší, než právo každého akcionáře na vysvětlení, jelikož jej kvalifikovaný akcionář může uplatnit i mimo vazbu na konkrétní valnou hromadu a záležitosti na ní projednávané.

Akcionář má tak kupř. právo klást dozorčí radě otázky týkající se přezkumu účetní závěrky (§ 447 odst. 3 z. o. k.), zprávy o výsledku její činnosti (§ 449 odst. 1 z. o. k.), tj. kupř. o tom, zdali se podnikatelská či jiná činnost společnosti se děje v souladu s právními předpisy a stanovami, podaných informacích, resp. jí vydaném zákazu v intencích § 55 odst. 3 z. o. k., stanoviska o přezkumu zprávy o vztazích (§ 83 odst. 1 z. o. k.) apod.

O poskytnutí vysvětlení rozhoduje dozorčí rada ve sboru (§ 156 odst. 1 o. z., § 450 z. o. k.). Vysvětlení z povahy věci poskytuje akcionáři pověřený člen dozorčí rady. I na ni (stejně jako na představenstvo) dopadá výměr § 359 z. o. k., tj. dozorčí rada by měla (neboť ji k tomu, resp. její jednotlivé členy, zavazuje povinnost jednat s péčí řádného hospodáře) vysvětlení v případech zde zmíněných odmítnout.

Soudním, že § 360 odst. 3 z. o. k. je třeba analogicky vztáhnout i na případ, kdy odmítne poskytnout vysvětlení akcionáři sama dozorčí rada, na kterou budou položené otázky mířit. V opačném případě by šlo jen stěží hovořit o efektivním výkonu práva akcionáře na informace.

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

[1] LASÁK, J., FILIP, V., T. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. a II. díl. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. komentář k § 359 z. o. k.

[2] Tamtéž.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)